

[Salomaa, Pihlaja]

Wuorokeskusteluja.

I.

Sisältää:

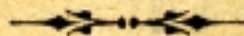
Yritetään kumminkin.

Kyllä on aika. . . .

Tampereella 1900
Wäinämöisen Toimituksen kustannuksella.

Kiihdy, kipinä, tuleksi,
Nouse, liekki, polttavaksi,
Noista uinuvat unesta,
Toimettomat torfunnasta!
Kerro kauhea tarina:
Ett' on kansa kultaan myyty,
Waskirahaan vaihdettuna,
Kun on kurjan kullan tähden
Kansan päälle päästettiin
Noivo kaitista katalin.
Se on surmannut satoja
Tuhansille turman tuonut,
Waan on vielä kytkemättä,
Lain luvalla kuljeksiwi,
Tieten temppunsa tekewi!
Käske kansan kerran nousta
Oikeutta ottamahan,
Wapautta vaatimahan
Kotilietensä lewoksi,
Suojaksi sydänverensä!

Tampereella,
G. G. Jansson & Rump. kirjapainossa 1900.

Yritetään kumminkin!

(Buorokeskustelu).

Henkilöt; Uotila ja Taari, talonlisiä.
Antti Ojanorwa, itsellinen.
Ehjäniemi, opettaja.

(Paikka: Maantie lähellä Ojanorwan tupaa. Maantien vieressä on penkki. Penkin takana maantien reumalla joku puu ja niiden takaa nähty Ojanorwan tupaa. Uotila ja Taari tulevat vasemmalta.

Uotila: Istutaan lepäämään, koska tässä on penkki! (Istuvat).

Taari: Ei hyvä koskaan paha ole. Ojanorwan Anttihan se tähän on penkin laittanut, talonsa tienhaaraan.

Uotila: Mika poika se Antti. Kengin palkasta säästi, niin että pääsi sinne kansanopistoon ja nyt taas jo ehti itselleen töllin hommata. Ja työtä kuuluu tekewän kowasti.

T.: Mutta ehtii se vielä lukeaffin. Paljon sillä on kirjoja.

U: Niitä raittiuskirjojahan se lufee ja pärrää ja fitte aina puhuu fitä oppiaan. Ettei muka nyt wanha mieškään enää saifi ryhpyä ottaa. Siitä tulee fenfin seitsemät tuuskat.

T.: (Katsoen merkitsevästi U:n lättä) Kylläpä fitä waan tuleekin. Cipä olisi tuo finun kätsefikään — — —

U.: (Wihaisesti). Mina finä fitä muistutat. Wahinko tulee kelle hywänsä.

T.: Warsinfin sille, jolla on wiinaa. päässä. Sentähden on leskenä Raholan Maijakin ja Kujas-Matin Miina.

U.: Kujas-Matin! Se mies ei koskaan tiennytkään määrää. Kohta, kun wiinaa näki, laittoi itsensä yltä hullukfi.

(Synsniemi ja Djankorma owat tulleet taapaän).

Djankorma: Siksipä fen ei olisi pitänyt fitä koskaan nähdä eikä maistaa.

(Uotila ja Taari käännähtävät, nousewat ja tervehtävät). T.: Kas miehiä waan, kun takaa hiipiwät toisten puheita kuulemaan. Painakaa puuta!

(S. ja D. istuwat).

Synsniemi: Emme me salaa kuunneleet. Sen kuuli kuuntelematta Djankorman pihalle.

U.: Ja Antti tuli taas saarnaamaan meille raittiutta.

Dj.: En, sanon waan, että ei wiina miehelle mitään tee, jollei mies wiinalle ensin jotain tee.

L.: Sitähän minäkin, mutta kun ne owat niin sen perään, että nikahtuwat. Sitte tulee sellaisia kuin meidän Samullekin.

L.: Mitä sille tuli?

L.: Lähetin sen lallun tässä ennen juhannusta kaupunkiin, kun en itse joutanut, ja kyllä warottelin, että anna nyt olla, älä maista yhtään ennenkuin kotona ja parempi kun et ostakkaan.

S.: Mutta ei huolinut.

L.: Kylläkai! Lallutteli kaksi päivää ja kun tuli kotiin, oli puti puhtaana, ei kuormaa eikä rahoja, ja hewonen ontuwanä. Kuormanakin vielä olisin unohtanut, mutta Tolkku oli paras hewoseni, kotokaswatoinen, ja nyt ei pääse mihinkään.

S.: Sitöhan tuo parane.

L.: Eläintohtori janoi, ettei se koskaan hyväkfi tule. Sen jalka oli wääntynyt niin pahasti. Raatoi tietysti, se lurjus.

S.: Mita vahinko teille tuli. Kyllä se harmittaakin.

Dj.: Kyllämaar, ja paljon suurempia-kin vahingoita se wiina vielä tekee. Ei ole multa vielä ehtinyt kuortua Raholaisen haudalla.

L.: Jaa-a, kyllä se sentään on, kun ihmisen pitää niin hulluksi tuleman. Kuka olisi sitäkään osannut ajatella, että Kujas-Matista murhamies tulisi! Siivompaa miestä ei maailmassa ole.

Dj.: Wiina sen murhan teki.

L.: Wiina kyllä. Se hylky Kemppe sitä kuuluu taas tuoneen koko kyläkunnalle ja sitte pidettiin festiä niin lauvan, kuin kassi korjattiin. On se ihme, kun ei sitä Kemppe-lurjustakaan kukaan rangaistukseen saata!

Dj.: Eikä niitä, jotka Kempalle sitä myöväät.

L.: Kuinkas niitä voi rangaista? Vain mukaanhan ne sitä tekevät.

Dj.: Ja wiina tappaa waan, waikka myydään lainkin mukaan. — Ei mikään laki kuitenkään käske sitä myymään, korkeintaan se sallii sitä tehtävän.

T.: Mutta eikös se laisja niin ole, että wiinaa täytyy kaupungissa olla.

Dj.: Chei, wai semmoisia isäntä luulee! Pahinkin wiinalafi ainoastaan ilmaisee, millä ehdoilla sille, joka tahtoo wiinaa laittaa tai kaupita, on lupa annettava. Ketään ei se welwoita sitä tekemään. Sitäpaitfi on kaupunginwalmuusmiehillä oikeus kokonaan kieltää wiinan myynti kaupungissa.

T.: Mutta mitä se Kekonen sitte minulle niin sanoi, kun minä sille puhuin, kuinka Sami teki, ja harmittelin Tolkusta ja sanoin, että saisitte panna ne wiinat siellä kaupungissa kiinni, että mekin saisimme pitää hevosemme ja kapiistuksemme, niin se sanoi, etteiwät he sille woi mitään, kun laki sallii.

Dj.: Sen hän walehteli.

U.: Gimaar, niin se sanoi Rytkönenkin wiime sunena Jauholaassa, ja tottahan se sen tietää, joka tohtori on.

S.: Ja molemmat owat kaupunginwalmuusmiehiä.

T.: Ja (Gulikon) maisteri, joka kuuluu vielä oikein päämiehiä olewan walmuustossa, että nimkuin se sanoo, niin astat

päätetään, sanoit viimen, kun siellä olin, yhdelle herralle, joka kowasti kävi päälle niistä, että eivät he niitä saa pois, laki on semmoinen.

Dj.: Jos oli puhe yksin wiinasta, niin oli se walfkoinen wale. Wiinan, rommin ja konjakin kaupan saa waltuusto kotoon kielittää.

T.: Mutta kubernööri woi kumota.

Dj.: Ei woi, ja se on laisja niin selwästi sanottu, ettei sitä woi edes käännellä toisefsi. Jos waltuusto kielittää, niin se kielletyksi jää, mutta jos se sallii, niin sitä kaupataan. Tällainen walta on waltuustolla ollut jo 14 vuotta.

T.: No, jos se on totta —

Dj.: (Kiivaasti). Minä näytän ne pykälät teille kirjasta, kun tulette meille.

T.: — — — niin kyllähän sitte ihmettä on, kun waan antawat sitä myhdä, waikka tietäwät mitä se tekee.

Dj.: Ja itse päiwittelewät sitä.

S.: Mutta waltuustolla on oikeus päältää waan wiinasta, rommista ja konjakinista, wiinin ja oluen kauppaa ei waltuusto woi kielittää.

Dj.: Ei, se oikeus on osalta maistraatilla, osalta kubernöörillä, mutta meihin maalaisiin se vähemmän koskee. Ei tänne olutta kaupungista vedetä eikä viinilläkään juopotella. Wiina se on, joka täällä pahat tekee, ja sen voisi valtuusto auttaa.

L.: Onko valtuustolla valtaa kieltää kannumyyntikin? Eikös se ole erikseen ryyppykaupasta?

Dj.: Kaikki, ryyppykaupan, kannukaupan ja paljottaiskaupan, joka on sellainen kauppa, ettei myydä vähempää, kuin 400 litraa kerrallaan, saa valtuusto kieltää. Wiinan valmistamista ei tosin valtuusto saa kieltää, mutta ei tarvitsekaan, sillä tehtaalla on oikeus myydä waan paljottain, ja niin suuren määrän saa ostaa waan se, jolla on oikeus sitä myydä vähissä erin. Jos valtuusto kieltää vähittäismyyntin ja ryyppymyyntin, niin ei sitä kaupungista wiinaa saa, olkoon tehtaita kaupungissa kuinka monta hyvänsä.

S.: Ras, tuota en minä ole tullut huomanneeksi. Sinä olet sitä lakia ahkerasti tutkinut, näemmä.

Dj.: Luin minä sen lannesta kanteen, kun valmistin puhetta vaittiusseuraan ja

toisia paikkoja tanasin moneen kertaan. Ja
 lufiesfani minä sytyin wihaan kaupunkien
 waltuustoja vastaan, jotka meitä wiinalla
 walelewat.

S.: Mitäpä se sinun wihaštasi para-
 nee?

T.: Taiikka meidän kenenkään.

Dj.: Paranee se, jos me kaikki wihas-
 tumme.

T.: Ei kukaan ihminen sen wihaisempi
 ole ollut, kuin minä tämän kesän Tolkun
 tähden. Mutta ei se ole auttanut.

Dj.: Jäsentä on wihoitellut maaherran
 portin alitse. Sanokaa se wästen naamaa!

T.: Kelle?

Dj.: Kaupunginwaltuustolle.

T.: Että niiden pitää wiinat lopettaa,
 wai mitä?

Dj.: Niin, ja että elleiwät lopeta, niin
 owat he enemmän syylliset, kuin kaikki ne,
 jotka niiden wiinojen tähden wiedään rät-
 tärin rattailta linnaan.

S.: Luulifitko sinä niiden siitä huoli-
 wan?

U.: Ja mikähän siitä miehelle tulisi,
 kun kaupunginwaltuustoa menişi murhista
 syyttämään.

Dj.: Sittehän sen näkisi. Eivätpä taitaisi lopettaakkaan ensi puheella. Mutta jos joka kunta lähettäisi waltuustolle wiinujen sulkemispyyhynnön, niin eivät ne sitte enää kehtaisi sanoa, niinkuin nyt: „Me emme voi lopettaa, kun maalaiset tahtowat sitä ostaa. Ne menewät sitte toisiin kaupungeihin kauppojaan tekemään, ja meidän kaupungin kaupalle tulee wahinko“.

S. (Rauraen). Lähdettekö te, isäntä, jitten otattamaan Hämeenlinnaan ^{San} peninfulmaa maitoa ja perunafuormaanne, kun wiinat Tampereelta *) kielletään?

T.: Ei ole Taari ennenkään wiinan perässä juossut maan ääriin eikä juokse wastakaan.

Dj.: Mutta niin kuitenkin sanotaan.

T.: Minustako? Onko kehdattu sanoa sellaista minusta?

Dj.: Ei erittäin teistä, mutta koskee se teitäkin, kun maalaisista yleensä puhutaan. Tuhmiksi meidät tehdään, eikö totta?

T.: No uskowatko ne jitte todestaan meistä sellaista?

*) Wuorokeskustelijat muuttawat kaupunkien nimet niiksi, kuin kunkin paikkakuntaan sopii.

Dj.: Tuskinpa. Mutta onhan sitä hyvä wakuutella, kun maalaiset eivät sano vastaan, kuunnellaan waan kiltisti.

S.: Todellakin siitä pitää wastustus tehdä. Kyllähän sen tietää, etteivät he maalaisten tähden pelkää, mutta panewat syyn maalaisten selkään, kun olisi niin jollaa sanoa esim.: „Kyllä me sen voisimme sulkea, mutta me tarwitsemme itse konjakkia totiimme“.

T.: Woiwathan ne tuottaa toisesta kaupungista.

Dj.: Waikka ulkomaalta, sitä ei laissa kielletä.

S.: Mutta se olisi hiukan epämukawaa. Tulisi enemmän waiwaa ja kuluja. Omas- ta kaupungista saa sentään niin mukawasti.

T.: Ja senkötähden waan, että herrat vähemmällä waiwalla juoda saisiwat, täytyy se kauppa säilyttää tyhmien talonpoikien kiusana ja häwiönä?

Dj.: On muitakin yhtä tärkeitä syitä. Wiinasta tulee rahaa, eikä se ole koskaan pahaa, kun waan saamisen keinoa on.

U.: Kellekkäs se pahaa olisi?

S.: Waikka eivät kaikki sano sitä noin suoraan.

Dj.: Warsinkin kun sitä wiinalla pyydytetään. Wiina tekee pahaa kaupungissa niinkuin maallakin ja kyllä se sielläkin ymmärretään. Myös ymmärtää jokin walan hywin, että sulkemiswalta on waltuustoilla sitä warten, että he sillä estäisivät wiinan tekemästä pahaa.

L.: Mutta ei sitä muulla tavalla voi estää, kuin lyömällä puodin owet lukkoon. Eivät ihmiset sitä ostamasta laakaa, kun waan saawat, mutta sitte täytyy, kun ei saa.

D.: Tietysti, ja kyllä he sen tietävät. Mutta ei suljeta, sillä sitte ei tulisi rahaa. Hulluko tappajsi hyvän lypsylehmän! Se kauppa waan „järjestetään“, sillä lain mukaan on waltuustoilla sekin oikeus. Se „järjestäminen“ tapahtuu niin, että wiinosten myyntioikeus otetaan yksittäisiltä kauppiailta ja annetaan yhtiölle, joka antaa voitot kaupungille. Raupunki siis kokonaisuudessaan rupeaa wiinakauppiaksi.

S.: Se muuttaa hyvän lypsylehmän yksittäisten nawetosta omaan suureen talliinsa ja forjaa voitot siitä kuffaroonsa.

Dj.: Ja satojatuhansia niitä tuleeekin.

L.: Sitä rahantuloa sitte waan katsotaan. Raupungin hyöty, maakunnan wahinko.

Dj.: Älkääs nyt! Wiinaa myy yhtiö, jonka tarkoituksena on edistää raittiutta.

L.: Millä se sitä edistää?

Dj.: (Mauraen). Hei, sillä wiinan myymisellä.

L.: Jaa--a! Onko se sitten toisenlaisista wiinaa, jota juoden tulee raittiiksi?

Dj.: Itseppä sen tietänne. Jos siitä selwäksi jäisi, niin olisi Tolkkufin vielä terve. „Raittiuden“ wiinaahan se Samu-
fin joi. Yhtiöllähän ne owat Tampereel-
lakin.

(Raiitti, paitsi U., naurawat).

U.: Noitten lorinoita! Vähdetään jo, Taari!

L.: Älä nyt vielä! — Tämä on hullua! Minä en ole näitä asioita ennen noin huomannutkaan.

S.: Enkä minä. Ei siltä koulutyöltä ehdi paljon muuta lukea. Antti se lait lueskelee ja tutkii sanomalehdet.

Dj.: Eikös se ole hyvin keksitty, että kun waaditaan waltuuston harrastamaan raittiutta, niin se aivan oikein harrastaa, niinkuin kunnan miesten tuleekin, ja myy wiinaa myös. Sitä täytyy myödä, sanoo se, kun ihmiset kerran tahtowat. Mutta kun

ykityiset kenties myisivät sitä pahasti, niin me itse asetamme myyjät, jotka myyvät h y w ä s t i.

T.: „Tunnollisesti“, sanottiin minulle kerran.

Oj.: (Hartaan näköisenä, virallisella äänellä): Ja kun wiinaa „tunnollisesti“ myödään, niin ei se juowuta; ei siinä ole myrkkyä ollenkaan.

(Kaikki nauravat).

U.: On noilla juttuja!

Oj.: Sitä „tunnollista“ wiinaa joi Rujas-Mattikin, mutta tunto siitä meni, ja tuhansille on käynyt samoin siitäkin asti, kun tuo yhtiöjärjestelmä alkoi. Mutta mitäs niistä, kun siitä tulee rahaa. Sitä jaetaan kaupunkilaiisten kesken jos johonkin tarpeitukseen, sillä laitetaan kaupungin koristukseksi puistoja ja kukkasaita ja siitä annetaan köyhille kaupungin koululapsille.

T.: Jo minua alkaa harmittaa. Kyllä me rahamme itsekin tarvitsemme.

S.: Ja minua sapettaa kowasti. Laitetaankin heille aika sapista siitä, Taari!

T.: Kyllä minun puolestani, auttakoon tai ei. Yritetään kumminkin!

Dj.: Yritetään! Tästä pitäjästä pitää mennä sinne tieto, ettemme lähde Helsinkiin tai Wiipuriin, vaikka wiinat huomenna kuoppataisiin.

L.: Vaikka vielä tänään. Saisinhan sitten taas sen Samunkin lähettää. Nyt täytyy aina itse rähjätäkseni.

Dj.: Sanotaan heille myöskin, että ei saa maalaisia suotta höpästä. Ei ole yksikään maalaiskunta milloinkaan lähettänyt valtuustolle pyyntöä, etteivät lopettaisi wiinanmyyntiä, mutta lopettamispyyntöjä on moni lähettänyt.

S.: Se on kyllä sanottava, mutta he väittävät, että se on pyyntö, kun mennään wiinoja ostamaan. Sillä maalaiset näyttävät, että he tahtovat, kun wiinapuodin täyttävät.

U.: Kyllä täyttävät kanssa. Aijai sitä tungosta, kun siellä oli tässä juhannuksen aattona!

S.: Ja Uotila oli mukana.

U.: Olin minä, mutta kyllä siellä oli monta muutaakin.

Dj.: Ne, jotka puodin täyttävät, ovat kansan ymmärtämättömin osa. He ovat henkisesti alaikäisiä, jonka näkee juuri siitä,

että he ostawat ja nauttiwat noin kehnoa ainetta. Ymmärtämättömien, alaihäisten tahdon mukaanko tehdään lait ja järjestetään yhteiskunnan olot? Sehän on tehtävä valistuneimpien käsityksen mukaan. On huomattavaa, että aina kun juomutusjuomista on kysymys, vedotaan kaikkein kurjimpiin raukkoihin ja tahdotaan ottaa ohjeeksi se, mitä ne tahtovat. Sitä ei tehdä koskaan, kun on joku muu laki kysymyksessä.

S.: Sinäpä sanan sanoit. En ole tullut tuotakaan ennen huomanneeksi.

Dj.: Etkö huomannut, kun viime valtiopäivillä pari edusmiestä tinki oluelle lisää myyntiaikaa ja wetosi satamatyömiehiin, kuinka niitten on tapa ja kuinka ne tahtovat.

S.: Ja kun rantajätkällä on joku tapa, niin sen mukaan tehtäisiin kaikille laia. To-della sopivaa!

Dj.: Samoin täällä. Kun pitäjän 2000 täysi-ikäisestä ehkä 400 tunkeilee wiinapuodin ovelle, otetaan heidän tapansa ohjeeksi, jonka mukaan tehdään laki niille 1600:kkii.

V S.: Jotka kokonaan toista haluavat ja pyytävätkin.

L.: Tämä täytyy myös siihen sapis-
kaan panna.

V S.: Siinä täytyy myös sanoa, että eivät he saa katsoa yksin rahantuloa ja sen mukaan asioista päätellä. Katsokoot, mikä on oikein ja mikä väärin ja walitkoot oikean, waikka siitä olisi miljoonan markan wahinko!

L.: Miljoonan markan wahinko kaupungille olisi miljoonan markan hyöty meille.

Dj.: Paljon suurempi hyöty se olisi meille ja kaupungille myöskin. Wiinojen lopettaminen ei wahingoita, waan hyödyttää kauppaa, sillä jollei kaupungissa wiinaa saisi, niin useimmat ostaisivat sillä rahalla, jolla olisivat wiinaa ostaneet, muuta tawaraa, joten kauppa siltä käy ja raha jää kaupunkiin — —

V S.: Ja maalle menee hyvää tawaraa huonon sijaan.

Dj.: Niin, ja sen hyvän tawaran nauttijat eivät siitä köyhydy, niinkuin wiinasta, waan sen nauttiminen antaa heille woimia työhön, josta saavat uutta rahaa ostoksiin. He myös ansaitsevat silläkin ajalla, joka

ennen meni juopotteluun ja tappeluihin ja juomisen ja tappelujen seurausten sairastamiseen ja korjaamiseen ja lääkärille ja lääkeihin. Myös säilyvät ostokynäisinä ne, jotka wiinalla olisivat joutuneet rutijuopoksi ja kuolleet ennen aikaa ja ne, jotka olisi murhattu tai wankeuteen tai hulluinhuoneeseen wiety tai raajarikoiksi joutuneet wiinan tähden. Ja kaikki nämä ostawat. Se lisää kaupungin kauppaa usealla miljoonalla. Useat vielä säästönsä sijoittawat kaupungin pankkeihin.

S.: Sinä puhut selvää totta. Tämä on myös waltuustolle huomautettava.

Dj.: Samoin kuin se, että josleivät he sulje, niin owat he Jumalan ja meidän edesjämme synlliset kaikkiin niihin rikoksiin, joita wiina sitte taas tekee.

S.: Mutta woivathan ihmiset tuottaa sitä muista kaupungeista.

Dj.: Tietenkin, mutta silloin on Tampereen waltuusto syntön. Se on tehnyt, mitä on tainnut. Se antaisi myös sillä toisille kaupungeille sellaisen esimerkin, että sitä tuonnempana epäilemättä moni seuraishi.

✓ S.: Sekin on sanottava. Kyllä tässä on työhön ryhdyttävä. Otetaan tämä asia esille ensi kunnankokoukseen.

Dj.: Otetaan, ja sillä välin selvitetään tätä ihmisille. Suostuuko Uotila pyytämään valtuustolta viinapuotien sulkemista?

✓ S.: Uotilahan menee viinatungokseen.

U.: Kyllä minä sieltä pois pysyn, kun vaan myymästä lakataan.

Dj.: Mutta ette jaksaa pysyä, jos myydään. Sittehan teidän kumminkin on apua pyytäminen.

✓ S.: Niitten suojelemiseksi pyyntö juuri tehdäänkin, jotka muuten eivät jaksaa sieltä pois pysyä. Jos osaisivat sitä muutoin wälittää, niin eivät suojelestusta tarvitsisikaan.

U. (Äkäisenä): En minä mitään suojelestusta tarvitse. Lähdetään jo viimeinkin! (Nousee).

L.: Lähdetään. (Nousee, kättelevät. Menossa): Pankaa toimeen nyt vaan! Kyllä meidän kylän miehet suostuvat. Se Raho-lainen on niin tuoreessa muistissa. (U. ja L. menewät oikealle).

Dj.: Kyllä Uotila siitä kokouksesta poissa pysyy.

S.: Niin näkyy, mutta hänpä onkin niitä alaikäisiä, miesparfa.

Dj.: Kirjoita sinä jo ennakolta se waltuustolle annettava lausunto, ja luetaan se sitten kunnankokouksessa.

S.: Kyllä koetan. Enkä minä kunnan suostumista epäile.

Dj.: En minäkään. Muissa kunnissa tehdään samoin.

S.: Hupaista nähdä, kuinka sitten kaupungissa suu pannaan, kun ei enää voi lykätä syytä maalaisten niskoilte.

Dj.: Kyllä ne werukkeita keksiwät, mutta olemmehan sitte tehneet, mitä olemme woinneet. Vähdetään meille nyt!

S.: Tulenkin sitä lakia lainaamaan. Minun täytyy sitä lukea.

(Poistuwat Djankorman tupaa kohden).

Kyllä on aika!

(Vuorokeskustelu).

Henkilöt:

Ansashuhta, talonnik.

Antti Djankorwa, itsellinen.

Anna Huokola, talon emäntä, Ansashuhdan tytär.

Heikki Huokola, hänen miehensä.

Keskustelu tapahtuu Ansashuhdan talossa.

(Ansashuhta istuu perällä pöydän takana pyhävaatteissaan silmälasit päässä katsellen kirjettä. Djankorwa tulee).

Ansashuhta: Kas, Anttilahan se sieltä tulla tuoksahtaa! Mikäs kiire miehellä on? (Tervehdävät). Käy istumaan! (Istuvat, A. entiselle paikalleen ja Djankorwa pöydän sivulle vastapäätä ovia).

Djankorwa: Kiire kyllä onkin. Neljännessä talossa jo olen tänään.

A.: No, no, mikä niin juoksuputaa?

D.: No hei, se viina, se viina.

A.: (Tuikeasti). Kaupunkimiestäkö haet? Ja sinun sanottiin olevan juomattoman.

D.: Niin olen ja koetan toimittaa wiinalle matkapassia joka kōnsästä. Sitä warten kuljen.

A.: Hm! Kylläpä se monesta pois joutuisikin, niinkuin tuolta Maukolastakin, kun sen kanssa rähjätään pyhät, aret. Mutta tämän talon tähden ei sinun tarwitse kentiäsi kuluttaa. Minä en sillä tee wahinkoa en itselleni enkä muille.

D.: Teettepä, waikka enemmän muille, kuin itsellenne.

A.: Sitä sinä minulle aina sanot, poika. Mutta sanos minulle, kuka on nähnyt minun juomuksissa, sinäkö wai?

D.: En koskaan enkä usko muidenkään nähneen.

A.: Älä sitten puhu, kun et tiedä! Jos minä olisin, niinkuin nuo muut, hihkumassa kylän raitilla, niin sitte jotain sopisi sanoa. Se, kun minä juon, ei pahenna minua itseäni eikä muita.

D.: Pahentaapa, sillä te olette sitä tehdesänne wiinan puolella eikä sitä vastaan. Jos te sitte kiellättekkin jotakuta juomasta, ei puheenne häneen pysty, sillä hän sanoo: „Juo se itsekin. Mitähän minulle toista neuwoo“.

A.: Minä olenkin neuwonut pitämään rajan. Sen teen itsekin.

D.: Mutta siihen pystyy niin harva. Kun waan alkuun pääsivät, niin kyllä sitte piisaa. Sellaiistahan se on Maukolanfin.

A.: On ja Huokolan, wäwyni, Kun waan wiinan pariin pääsee, niin ei mää-
rää mitään.

D.: Niin juuri, sillä wiinalla on sem-
moinen woima. Se wiettelee ihmiset ja
sentähden pitäisi sitä wälittää kokonaan,
niinkuin itse saatanaa.

A.: Semmoisten kyllä pitäisikin. Mene
ja puhu siitä heille, älä minulle puhu!
Minä en sitä neuwoa tarwitse.

D.: Tepä juuri tarwitsettekin, sillä tei-
dän pitää esimerkki antaa. Pystyjsäoleman
pitää langennutta nostaa eikä päinwastoin.
He ovat langenneet wiinan himon orjuu-
teen. Te soimaatte heitä siitä ja waaditte
heidän wälittämään wiinaa, ettekä itse anna
heille esimerkkiä. Mistä he saawat wo-
maa luopua pahasta tawastaan, kun kylän
parhaat sitä tapaa noudattawat?

A.: No, pitääkö minun oleman ilman
wiinaa, waiikka en ole sillä itselleni yhtään

hamaa tehnyt, waan senwuoksi, että muut sillä juopottelewat?

D.: Pitää, teidän täytyy johdattaa muita sellaiselle tielle, jolla ei voi langeta. Jollette sitä tee, waatii Jumala teiltä kaikkien niitten weren, jotka johdatitte „maistamaan“, joka heille tuli juoppouden aläksi.

A.: No, minäkö se yksin tässä kylässä johdatan wiinaa maistamaan. Kyllä se wähä on, mitä meillä tarjotaan. Monessa muussa paikassa latkitaan, kuin kaljaa.

D.: Silläpä teidän pitää ensiksi lopettaa, koska se on teille helpoin. Kyllä minä muitakin kehoitan lopettamaan, ja se tulee heille helpommaksi, jos te sen ensin teette, kun olette vanhempia kylässä ja muuten arwon mies.

A.: Luuletko sinä, että tämän kylän miehet wiinan jättävät, vaikka kuinka kullatsesti edellä menisi?

D.: Mistä sen vielä tiedätte, kun ette ole koettanutkaan? Minäkin olisi monen waimon huokeampi kehoittaa miestänsä, äidin poikaansa raittiuteen, kun saisiwat sanoa: „Katsos, kuinka Anjashuhtakin tetti!“ Ja se, joka luopuisi, rohkaisi itseään wiinaa himotesaan ajatuksella: „Enpäs maista,

kun se Ansashuhtakin sen pitää niin pahana". Näin olisitte raittiuden tukena. Nyt olette juopottelemisen pylwäänä.

A.: (Kiivaasti). Mitä sinä sanot, poika! Minä, joka en koskaan ole juopunut.

D.: Juuri sentähden. Nuoret, kun näfewät teidän käyttävän wiinaa ja kuitenkin jäilyvän, luulewat wiinan waarattomaksi ja ryhtywät siihen. Jos heillä olisi pelkkiä Huokoloita ja Maukoloita nähtwänään, niin paremmin ymmärtäisivät kammota sitä. Ja moni juoppokin puolustaa juomista ainakin omissa ajatuksissaan sillä, että tekewäthän muutkin niin. Jos tekin olisitte pois siitä „muiden“ suuresta joukosta, niin olisi hänellä vähemmän puolustusta.

A.: Ohho, kyllä niitä jäisi!

D.: Yllin, kyllin, mutta siksikö teidän sitte sopii jäädä wiinan puolelle, että sillä on niin paljon muitakin puoltajia. Sentähdenhän juuri tuli ki kääntynä wastustajien puolelle. Wiina tuo kuitenkin muassa niin paljon firousta, tuskaa, hätää, murhia ja muita rikoksia, että kyllä pitäisi ajattelewain ihmisten olla sen wastusta-

jia. Ja jos te rupeatte raittiiksi, voisitte saada jiksi muitakin.

A.: Jopa, luuletko jina ihmisten niin äkkiä päänsä muuttavan?

D.: Waikka ei äkkiäkään. Tehkoot hitaasti sitte. Puhukaa vuosi, kaksi, kolme. Silloin jo johonkin pystynee. — Mutta ei se niin waikata ole, kuin te luulette. Uskon ihan warmaan, että jos te nyt päätätte olla tuomatta wiinoja jouluksi ja puhutte sen päätöksenne Mattilalle ja Eskolalle, niin he siihen yhtyvät.

A.: Mattila ehkä, mutta en tiedä Eskolaa taata.

D.: No, jospa waan Mattilakin. Ja kun te kaksi yhdessä taas kehoitate muita, niin on se kehoitus jo wäkewämpi. Kyllä sitä woi saada koko kylänkin yhteen liittoon, kun waan asian selwittää.

A.: No sitäkö jina olet huhtonut?

D.: Sitä, ja tarwitsijin teitä apuun. Mikäähän pitäkö sitä mahdottomana! Oltaijinko meillä tyhmempiä, kuin muuallakaan! Minä luin lehdistä, että yhtenä vuonna yhdessä kylässä 15 talonijäntää päätti lafata jouluwiiinoja ostamasta.

U.: Raikesta sitä sitte lakattava on, kun kerran lakkaa. Riivo joulu sillä kyllä tulee moneen taloon, mutta ei se parempaa tee muulloinkaan.

O.: Raikesta niin ja koko iäksi. Sitä hän minäkin tarkoitan. Kun me nyt pyydämme waltuuston lopettamaan wiinan kaupan, niin täytyy meidän se lopettaa omalta kohdaltammekin. Johan sitä järkin waatii! Mitä se hyödyttää, että me wiemme rahamme kaupunkiin aineesta, josta ei missään kodissa ole hyötyä ja useimmissa paljon wahinkoa ja harmia.

(Owi aukenee rämähtäen ja sisään astuu Huokola edellä ja waimo jäleksi. H. tulee röyhkeästi pöydän luo, tervehtää appeaan ja Djanforwaa ja jää sitten kävelemään. Waimo tervehtää hiljaisesti ja istuu sitten pöydän luo O:waa wastapäätä.

Huokola: (Ilkeästi). Mitä parannussaar-
naa se Antti on apelle pitänyt? Sinähän olet ruwennut saarnailemaan, kuulemma.

U.: Kyllä waan sinullekin saarna tarpeen olisi. Tuskin muuta enää teetkään, kun wiinaa latkit, pyhät ja aret.

H. (Röyhkeästi): Pata kattilaa soimaa. Appi ottaa itselkin sekä suuhun että sil-

mään, vaikka ei minun soisi juowan, ka-
dehtii, ha, ha, ha!

Anna: Ei ole isä koskaan ottanut
tuolla tavoin, kuin sinä.

A.: Ja kun olisin ennen ymmärtänyt,
että sinä minun maistamisesi vedät rent-
tuilemisesi puolustukseksi, niin olisin aikoja
sitte sen vähänkin heittänyt.

O.: No, nythän se on sitte vihdoinkin
tehtävä. Parempi myöhään kun ei koskaan.

S. (Paulawalla äänellä): Eipä se maita
vaarillekkaan maailma ilman wiinaa, wai-
ka se siitä Heikkipoikaa joka päivä piinaa.

A.: (Työ nyrkkiään pöytänsä): Sinä häwy-
tön! Minua et ole milloinkaan tuollaisena
nähty.

S.: (Suopuneen äänellä): Tuollaisena tai
tällaisena! Mitä wäliä sillä on? Joka
wiinaa tuo, se sitä juo. Eikä Heikki juo-
kaan jalaa, se uskaltaa sen tehdä kaapista
ulkonakin.

A. (Hyökkää vihaisena ylös. O. pidättää
häntä): Kelwoton, juopporatti! Mene ulos!

O.: Tyyntykää isäntä, istukaa! Mitä
hyödyttää juuttua juopon höperöimisistä?
Mutta siitä sen näette, että selwä ero on

wälewistä tehtävä. Sitte ei pysty kiinni hämytönkään.

A.: Kyllä näen, Antti, ja nyt sen teen kanssa. Ei tule tästä päivästä lähtien juowutusjuomia minun kotiini, en myös muualla maista, en pisaraakaan.

Anna: Oikeinko totta, isä?

A.: Totta se on, kun minä sen kerran sanoin.

Anna: Voi, kuinka se on hyvä! Kun tuo aina puolustaa itseään sillä, että juottehan tekin ja waikka minä sanon, ettette te sillä lailla juo, niin ei se huoli. Pilkkaa vaan minua.

D. (Anfashuhdalle): Kas nyt, mitä sanoin! Olette ollut wäwynnekiu juomisen tufena.

H. (On koko ajan teistaroinnut lattialla laulaa):

Waari se kielti ja muori se kielti
Ja alkain riidan nosti,
Waan tämä poika sellaiset juonet
Kolmella rhyppyllä kosti.

Waari se kielti ja wannotteli,
Waan itsekin rhyppyn antaa,

Ja jos minä joskus juonkin liikaa,
Niin waarikin syynsä kantaan.

(Istuu A:n viereen): Heh, heh! Eikös se
niin ole, appiukko?

A. (Tarttuen tukkaansa): Kyllä on aika,
kyllä on aika minun korjata entinen tyh-
myys! Jospa olisin ymmärtänyt ennen!

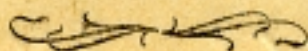
Anna: Kyllä minäkin joskus ajattelin,
että jos heittäisivät paremmat kokonaan,
niin ehkä tuokin lopettaisi, mutta en us-
kaltanut teille puhua. Pelkäsin teidän suut-
tuwan.

D. (Noussee): Tulettehan, isäntä, ensi
sunnuntaina kunnankokoukseen, jossa aijo-
taan tehdä se pyyntö waltuustolle, tiedät-
tehän?

A.: Tiedän. Tulen mielellänikin. Jos-
pa wiinat kerran tulisivat pois, niin ei
tarwitji kenenkään apen wämyään tuollai-
sena nähdä.

Anna: Eikä waimon häwetä ja kärsiä
niin paljon kuin jaksaa.

D.: Kerran, kerran se tapahtuu. Mutta
meidän täytyy uskoa ja toivoa ja tehdä
työtä, että se aika pikemmin tulee.

~ Tilaa itsellesi ~

ainoastaan hyvin toimitettu sanomalehti. Mut-
ta ota ensin selkoa siitä, millainen on Tampe-
reella ilmestynvä

Wäinämöinen.

Siihen tostaankin kannattaa jokaisen tutustua,
 sillä se on vuosi vuodelta saanut yhä lisäänty-
 wää suosiota ja kannatusta, niin että sitä ny-
 kyään luetaan useammassa kuin 300:ssä maam-
 me kunnassa ja lisäksi laajoissa piireissä Ame-
 rikassa sekä Pohjois-Kuotissa ja Pietarissa.
 Se on siis lyhyessä ajassa saavuttanut suoma-
 laisen väestön suosiota kaikkialla.

Wäinämöinen on viikkolehti ja ilmestyy
 4, 8 tai 10:n sivuisena. Usein ilmestyy se ku-
 wallisenakin. Hinta on ainoastaan 2 mk.
 50 p. vuodelta. Sitä saa tilata kaikista maam-
 me postitoimistoista.

Tilausten kerääjät saavat lehtiä alennetulla
 hinnalla; jos tilaavat niitä suoraan Wäinämöi-
 sen toimitukselta useampia vuosikertoja.

Näytteeksi lähetetään Wäinämöisiä ilmaiseksi
 kaikille. Joka niitä haluaa, ilmoittakoon waan
 nimensä ja osoitteen sa allekirjoittaneelle Wäinä-
 möisen vastaawalle toimittajalle, jona on

Opettaja Aaku Mäki,
 osoite: Tampere.

100 813 6474